

Financial Accounting Research

Financial Accounting Research

E-ISSN: 2322-3405

Vol. 13, Issue 4, No.50, Winter 2022, P:115-138

Received: 07.02.2022 Accepted: 10.10.2022

Research Article

Development of a Financial Reporting Readability Model based on the Disclosure of Social Responsibility, Professional Ethics, and Tone Management (Reporting Tone)

Rohollah Vafaei Poor: PhD Candidate, Department of Accounting, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran
da.rvafaei@iaubushehr.ac.ir

Mostafa Ghasemi*: Assistant Professor, Department of Accounting, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran
m.ghasemi@iaubushehr.ac.ir

Abdolraza Mohseni: Assistant Professor, Department of Accounting, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran
rmohseni@iaubushehr.ac.ir

Abstract

The readability of financial reporting as a factor influencing the credibility of financial statements and investment decisions of companies has been one of the topics of interest in financial literature in recent years. In this regard, the present study was carried out with the aim of developing a readability model of financial reporting based on the disclosure of social responsibility, professional ethics, and tone management (reporting tone). The statistical population of this research is made up of members of the Public Accountants' Society of Tehran and Shiraz. Among them, 260 participants were selected as the statistical sample using the available sampling method. In order to present the model, among the 34 primary indicators of 'disclosure of social responsibility, professional ethics and tone management', 9 indicators for each of the variables were selected using the binomial distribution technique (SPSS software) based on the exploratory factor analysis technique (SPSS software). They were classified into three general classification categories, which were confirmed by using the confirmatory factor analysis technique (Lisrel software). Also, the results of the structural equation modeling technique (Smart PLS software) showed that social responsibility and professional ethics had a positive and significant effect and tone management had an inverse and significant effect on the readability of financial reporting. Providing a comprehensive model for measuring the readability of financial reporting can increase the understanding and knowledge of investors and researchers in the field of capital market.

Keywords: Financial Reporting Readability, Social Responsibility Disclosure, Professional Ethics, Tone Management.

* Corresponding author

مقاله پژوهشی

ارائه مدل خوانایی گزارشگری مالی مبتنی بر افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن (لحن گزارشگری)

روح‌اله وفایی‌پور: دانشجوی دکتری حسابداری، گروه حسابداری، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

da.rvafaei@iaubushehr.ac.ir

مصطفی قاسمی^۱: استادیار گروه حسابداری، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران.

m.ghasemi@iaubushehr.ac.ir

عبدالرضا محسنی: استادیار گروه حسابداری، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

rmohseni@iaubushehr.ac.ir

چکیده

خوانایی گزارشگری مالی به‌عنوان عاملی تأثیرگذار بر اعتبار صورت‌های مالی و تصمیم‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌ها، از موضوع‌های مورد توجه ادبیات مالی در سال‌های اخیر بوده است. در این راستا مطالعه حاضر با هدف تدوین الگوی خوانایی گزارشگری مالی مبتنی بر افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن (لحن گزارشگری) صورت گرفته است. جامعه آماری این پژوهش را اعضای جامعه حسابداران رسمی تهران و شیراز تشکیل می‌دهند که از بین آنها ۲۶۰ نفر با استفاده از شیوه نمونه‌گیری دردسترس به‌عنوان نمونه آماری، انتخاب و در پژوهش شرکت داده شدند. به‌منظور ارائه مدل، از بین ۳۴ شاخص اولیه «افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن»، تعداد ۹ شاخص برای هر یک از متغیرها، به‌وسیله تکنیک توزیع دو جمله‌ای (نرم‌افزار SPSS) انتخاب و بر مبنای تکنیک تحلیل عاملی اکتشافی (نرم‌افزار SPSS) در سه دسته کلی تقسیم‌بندی شدند که با استفاده از تکنیک تحلیل عاملی تأییدی (نرم‌افزار لیزرل) برازش آنها تأیید شد. همچنین، نتایج تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری (نرم‌افزار Smart PLS) نشان دادند مسئولیت اجتماعی و اخلاق حرفه‌ای تأثیر مثبت و معنی‌دار و مدیریت لحن، تأثیر معکوس و معنی‌داری بر خوانایی گزارشگری مالی دارند. ارائه مدلی جامع برای سنجش خوانایی گزارشگری مالی می‌تواند درک و دانش سرمایه‌گذاران و پژوهشگران حوزه بازار سرمایه را افزایش دهد.

کلمات کلیدی: خوانایی گزارشگری مالی، افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای، مدیریت لحن

مقدمه

یکی از اهداف اصلی گزارشگری مالی، ارائه اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری به ذی‌نفعان سازمان یا تحلیلگران بازار است. بدین منظور ارائه اطلاعات مالی مناسب دارای اهمیت زیادی است. در این راستا یکی از شاخص‌هایی که می‌تواند به ارائه مناسب صورت‌های مالی کمک کند، خوانایی است که به افزایش درک استفاده‌کنندگان نسبت به ادعای مدیریت کمک می‌کند [۲۸]. مطلوب نبودن سطح خوانایی گزارشگری مالی، نقطه ضعف بزرگی برای یک سازمان محسوب می‌شود. سرمایه‌گذاران ممکن است به علت پیچیدگی و مبهم بودن گزارش‌های مالی، نتوانند به اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری دست پیدا کنند؛ از این رو یا در جستجوی اطلاعات مدنظر از منابع برون سازمانی برمی‌آیند یا در همین مرحله از سرمایه‌گذاری در سازمان انصراف می‌دهند [۵۷]. همچنین، سرمایه‌گذاران به صورت‌های مالی خواناتر، بیشتر اعتماد و اطمینان می‌کنند و تصمیمات خود را راحت‌تر اخذ می‌کنند. صورت‌های مالی ناخوانا احساس اعتماد و اطمینان را در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران کاهش می‌دهد [۸].

عوامل زیادی می‌تواند بر خوانایی گزارشگری مالی مؤثر باشند. یکی از این عوامل، میزان موفق بودن سازمان در رعایت و انجام مسئولیت‌های اجتماعی مربوطه است. مسئولیت‌پذیری اجتماعی^۱ به‌عنوان ابزاری راهبردی برای افزایش ارزش و پایداری شرکت در بلندمدت، از طریق ایجاد روابط مثبت و مستمر با جامعه، رعایت قوانین و مقررات و اعمال رویه‌های اخلاقی است [۲]. در طول چند

دهه گذشته مفهوم مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها چشمگیرتر شده است؛ به صورتی که شرکت‌ها علاوه بر مسئولیت متداول خود یعنی سوددهی، باید درخصوص مسائل زیست‌محیطی، عملکرد اجتماعی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی به مردم و ذی‌نفعان به صورت همزمان پاسخگو باشند [۵۶]. امروزه سهامداران آدیگر تنها ذی‌نفعان شرکت نیستند؛ بلکه شهروندان، مشتریان، کارکنان و دولت و حتی نسل‌های آینده نیز ذی‌نفعان شرکت محسوب می‌شوند. هم‌اکنون شرکت‌های زیادی در سراسر جهان، به این مسئولیت خود آگاه‌اند و در جهت ایفای آن تلاش می‌کنند. در همین راستا، گزارشگری مسئولیت اجتماعی، ابزاری برای ارزیابی مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها است و با استفاده از آن شرکت‌ها می‌توانند اقدامات خود را در جهت ارتقای کیفیت زندگی آحاد جامعه به اطلاع کلیه افراد جامعه و نهادهای ذی‌نفع برسانند [۱۴]؛ از این رو در طول چند سال اخیر، شرکت‌های زیادی در سراسر جهان مباحث مربوط به سه جنبه گزارشگری را آغاز کرده‌اند که این گزارش‌ها باید اطلاعاتی را درباره وضعیت اقتصادی، اجتماعی و محیطی بنگاه اقتصادی ارائه کند [۴۰].

یکی دیگر از عوامل اثرگذار بر خوانایی گزارشگری مالی، اخلاق حرفه‌ای^۲ است. در سال‌های اخیر، پیشرفت‌های بزرگی در توسعه توانایی فنی حسابداران مطرح شده است؛ اما همچنان در زمینه اصول اخلاق حرفه‌ای، این حرفه با چالش‌های زیادی روبه‌رو بوده است. حرفه حسابداری به دلیل رخداد برخی فعالیت‌های

2. Shareholders
3. Professional Ethics
4. Accountant

1. Social Responsibilities

از دیگر عواملی که به نظر می‌رسد رابطه نزدیکی با خوانایی گزارشگری مالی داشته باشد، مدیریت لحن (لحن گزارشگری مالی) است. نوع نوشتار در گزارش‌های مالی، تن صدا و لحن در جلسات در هنگام ارائه گزارش باعث ایجاد تغییر در برداشت استفاده‌کنندگان می‌شود. به‌طور کلی لحن خوش‌بینانه و بدبینانه ابزاری است که مدیران در گزارش‌های غیرعددی، توضیحی و حتی شفاهی به کار می‌گیرند [۱۸] یا مدیران شرکت‌ها از روی قصد، سودهای گزارش شده را با استفاده از انتخاب سیاست‌های حسابداری خاص یا تغییر در برآوردهای حسابداری و ارقام تعهدی، دستکاری می‌کنند تا به اهداف مدنظر خود دست پیدا کنند. براساس مطالعات انجام شده در شرکت‌های هدف، کنترل‌های داخلی مناسب بر اعمال مدیریت سود توسط مدیران تأثیر می‌گذارد؛ در نتیجه، مدیران می‌توانند از طریق پیام مدیرعامل و به‌کارگیری مدیریت لحن به‌طور بالقوه رفتار مدیریت سود را پنهان کنند که موجب گمراهی استفاده‌کنندگان درباره شرکت می‌شود [۲۲].

یکی از جنبه‌های نوآوری پژوهش حاضر به‌کارگیری روش تحقیق است. به‌طور حتم با توجه به اینکه خوانایی گزارشگری مالی دارای ماهیتی پیچیده و چندوجهی است و تحت تأثیر عوامل متعددی قرار دارد، در این پژوهش بررسی جنبه‌های نادیده گرفته شده در تحقیقات پیشین شناسایی و بررسی شد. جنبه نوآوری دیگر این پژوهش کاربردی بودن الگوی ارائه شده به‌منظور استفاده در جهت بهبود خوانایی گزارشگری مالی در بازار سرمایه ایران است و انجام چنین پژوهشی از لحاظ نظری و کاربردی دارای نوآوری است.

غیراخلاقی، اعتبار و شهرت قبلی خود را از دست داده و در موقعیت تحقیرکننده‌ای قرار گرفته است. بدیهی است حرفه حسابداری برای بازپس‌گیری جایگاه مناسب خود و اعاده حیثیت مجدد باید اعتماد عمومی جامعه را جلب کند [۶]. فقدان اخلاق حرفه‌ای همراه با ویژگی‌های کیفی گزارشگری مالی، تصویر غیر واقعی از گزارشگری مالی را در پی دارد. وجود استانداردهای حسابداری و قوانین، به‌خودی‌خود، صحت گزارشگری مالی را تضمین نمی‌کند؛ از این‌رو ترکیبی از اخلاق حرفه‌ای و ویژگی‌های کیفی گزارشگری مالی باید استفاده شود [۹]، همچنین آینده حرفه حسابداری به رهبران و رهبری اخلاقی حسابداران حرفه‌ای بستگی دارد. از این رو، لازم است رهبران با تبیین اهمیت معیارهای اخلاقی، حسابداران را به‌سوی رفتار شرافتمندانه سوق دهند. بدیهی است با انجام این کار، حرفه حسابداری در آینده می‌تواند به نقش تاریخی خود در رشد عادلانه اقتصادی و موفقیت و رفاه ملت‌ها ادامه می‌دهد، این موضوع زمانی تحقق خواهد یافت که حسابداران متعهد به رعایت اصول اخلاقی باشند [۱۲]. با توجه به اینکه اطلاعات ارائه شده توسط حسابداران باید اتکاپذیر، واقعی و بی‌طرفانه باشد، حسابداران باید واجد شرایط شغلی باشند یا باید در شغل خود از درجه بالایی از درستکاری و امانتداری و اخلاق برخوردار باشند؛ در نتیجه، اخلاق حسابداری برای سازمان، جامعه و ذی‌نفعان از اهمیت زیادی برخوردار است [۱۹]. به‌طور کلی، توسعه اخلاق حرفه‌ای در حسابداری حرفه‌ای، به ارتقای کیفیت گزارشگری مالی منجر می‌شود.

با توجه به مطالب بیان‌شده و اهمیت خوانایی گزارشگری مالی، مسئله اصلی این تحقیق این است که الگوی خوانایی گزارشگری مالی براساس افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن، چگونه است. همچنین، پس از ارائه مدل الگوی خوانایی گزارشگری مالی براساس افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن، به بررسی رابطه علی بین این متغیرها و خوانایی گزارشگری مالی پرداخته می‌شود.

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

خوانایی گزارشگری مالی

امروزه بحث و نگرانی‌هایی درخصوص پیچیدگی و ابهام گزارشگری مالی در کل دنیا اهمیت چشمگیری یافته است. اگر بازار به اطلاعات مبهم، دشوار، پیچیده و طولانی گزارش‌های سالانه شرکت‌ها واکنش ناقصی نشان دهد، مدیران انگیزه پیدا می‌کنند تا در شرایط دشوار، گزارش‌های خود را به همین شکل ارائه دهند [۵]. گزارش‌های مالی، اطلاعات مستند و قابل اعتمادی را با هدف کمک به کاربران در تصمیم‌گیری ارائه می‌کنند؛ بنابراین، این گزارش‌ها باید مرتبط، قابل اعتماد، مقایسه‌پذیر و فهم‌پذیر باشند [۵۱]. اطلاعات مالی و غیرمالی سازمان‌ها باید در کوتاه‌ترین زمان بعد از پایان سال مالی در دسترس استفاده‌کنندگان قرار گیرد؛ در غیر این صورت با گذشت هرچه بیشتر زمان ارزش اقتصادی این اطلاعات کمتر خواهد شد [۷]. محتوا، زمان‌بندی و نحوه ارائه اطلاعات منتشرشده از سوی سازمان رابطه نزدیکی با میزان مطلوبیت خوانایی و قابلیت فهم گزارش‌های مالی دارد [۴۴]. نتیجه

مطالعات کمیته وابسته به کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا که در سال ۱۹۶۹ میلادی منتشر شد، حاکی از آن است که همه ذی‌نفعان قادر به فهم گزارش‌های پیچیده نیستند و بهتر است سازمان‌ها از انتشار گزارش‌های پیچیده، مبهم و طولانی خودداری کنند [۲۱]. در همین راستا نظریه مدیریت مبهم بیان می‌کند مدیران سازمان‌های دارای عملکرد ضعیف، به‌منظور گرفتن بازخورد زمانی طولانی‌تر از سوی بازار، تمایل دارند اطلاعات را به‌صورت مبهم، طولانی و پیچیده گزارش کنند [۳۶، ۳۹]. در نقطه مقابل، نظریه علامت‌دهی عنوان می‌کند مدیران شرکت‌های موفق که دارای عملکرد مطلوب بوده‌اند، تمایلی به انتشار گزارش‌های مبهم، طولانی و پیچیده ندارند و سعی دارند گزارش‌های مالی را به‌صورت کاملاً خوانا و شفاف‌تر بیان کنند [۴۹]. خوانایی، نشان‌دهنده میزان سهولت خواندن و فهمیدن متون است.

یک متن خوانا متنی است که خواننده بتواند آن را به‌راحتی بخواند و مفهوم آن را درک کند؛ بنابراین، گزارش‌های مالی منتشره از سوی سازمان‌ها هنگامی از درجه مطلوبیت برخوردارند که به آسانی برای خوانندگان حرفه‌ای و حتی غیر حرفه‌ای درک‌پذیر باشند [۱۰]. بدین منظور، کمیسیون بورس اوراق بهادار آمریکا، شرکت‌ها را به ارائه گزارش‌های مالی خوانا، روان و فهم‌پذیر تشویق می‌کند [۵۳، ۵۵].

افشای مسئولیت اجتماعی

مسئولیت اجتماعی در دنیای تجارت، موضوعی جدید و پدیده‌ای نوظهور نیست. در قرن نوزدهم،

1. Management obfuscation theory

2. Signaling theory

تعداد زیادی از کارخانه‌داران در اروپا و آمریکا متوجه مسئولیت خود در قبال جامعه بودند و به مسکن، رفاه و کمک‌های بلاعوض به کارگران، توجه و در طرح خانه‌سازی، تندرستی و آموزش برای کارگران و خانواده‌هایشان سرمایه‌گذاری می‌کردند. در حال حاضر، شیوه جدید مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها برای دستیابی به تأثیر اجتماعی و محیطی مؤسسات و مدیریت آن با یک روش راهبردی، به صورت نظام‌مند و با برنامه و هدف درآمده است [۱۵]. منظور از مسئولیت اجتماعی این است که به دلیل اینکه سازمان‌ها نهادهایی اجتماعی هستند و با جامعه تعامل دارند و بر جامعه تأثیر زیادی دارند، فعالیت آنها نباید تأثیر منفی بر جامعه داشته باشد و در صورت زیان‌رساندن بر جامعه، باید سعی در جبران داشته باشند [۳۲]. مسئولیت اجتماعی هم‌راستایی میان اهداف، سیاست‌ها و فعالیت‌های سازمان با منافع سهامداران، مشتریان، کارکنان، سرمایه‌گذاران و عموم جامعه است [۱۱].

درواقع مسئولیت اجتماعی مجموعه وظایف و تعهداتی است که سازمان باید در قبال جامعه پیرامون خود انجام دهد [۳۸]. مسئولیت اجتماعی دارای ۴ بعد است. بعد اول آن یعنی بعد اقتصادی، هدف اولیه و نهایی هر سازمان یعنی کسب سود را نشان می‌دهد. دومین بعد مسئولیت اجتماعی، بعد قانونی است که از آن به عنوان التزام اجتماعی نیز یاد می‌شود. براساس التزام اجتماعی مسئولیت اجتماعی، سازمان‌ها باید در چارچوب قوانین و مقررات عمومی رفتار کنند. سومین بعد مسئولیت اجتماعی، بعد اخلاقی است که از آن به عنوان پاسخگویی اجتماعی نیز یاد می‌شود. بر این اساس، سازمان‌ها باید فعالیت خود را در چارچوب

ارزش‌ها، باورها و اعتقادات مردم جامعه انجام دهند. چهارمین بعد مسئولیت اجتماعی، بعد عمومی و ملی است که از آن به عنوان پاسخگویی اجتماعی نیز یاد می‌شود. بر این اساس، سازمان‌ها باید فعالیت‌های خود را با رعایت مصالح ملی و عمومی انجام دهند [۳۲]. به طور کلی، ۳ رویکرد در خصوص مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها وجود دارد که براساس رویکرد اول یا نظریه کلاسیک، هدف سازمان‌ها به حداکثر رساندن سود در چارچوب کاملاً اخلاقی و حقوقی است. براساس نظریه دوم یا دیدگاه مسئولیت‌پذیری نیز هدف مدیران سازمان‌ها حداکثرکردن سود است؛ با این تفاوت که باید بین حقوق ذی‌نفعان سازمان و عامه مردم تعادل و هماهنگی ایجاد شود. براساس نظریه سوم یا دیدگاه عمومی، سود هدف نهایی سازمان نیست. طبق این دیدگاه، سازمان باید هم به دنبال کسب سطح مناسبی از سود باشد و هم سطح مطلوبی از اقدامات اجتماعی را انجام دهد [۲۹].

اخلاق حرفه‌ای

حسابداری نقشی کلیدی در پیشرفت اقتصادی و اجتماعی در جوامع مختلف ایفا می‌کند و یکی از انتظاراتی که جامعه و ذینفعان بنگاههای اقتصادی از حرفه حسابداری دارند، پایبندی کمال و تمام حسابداران، به اخلاق حرفه‌ای است [۲۰]. در این راستا، استانداردهای اخلاقی به عنوان ویژگی مهم حرفه حسابداری شناخته شده‌اند [۳۰] و ضوابط رفتاری و اخلاقی در حرفه حسابداری عمومی، آئین رفتار حرفه‌ای نامیده می‌شود [۴].

حرفه حسابداری به دلیل ماهیت شغلی آن، در معرض تقلب و فساد مالی است؛ مشابه رفتارهای

گزارش‌های مربوط به پیش‌بینی عملکرد نسبت به صورت‌های مالی، امکان به‌کارگیری لحن‌های مختلف متناسب با اهداف مدیریتی را دارند [۳۴]. لحن استفاده‌شده در اطلاعات کیفی گزارش، زمینه‌ای مناسب برای افشای اطلاعات فراهم می‌کند. همچنین، فرصتی برای مدیران فراهم می‌آورد تا انتظارات خود از عملکرد آتی شرکت را نمایان سازد یا به عبارتی دیگر، گزارش پیش‌بینی سود حاوی کلمات مثبت و منفی است. در واقع، زبان نیز یک سیستم قراردادی منظم از آواها یا نشانه‌های کلامی یا نوشتاری است که انسان‌های متعلق به یک گروه اجتماعی یا فرهنگی خاص، برای نمایش و فهم ارتباطات و اندیشه‌ها به کار می‌برند [۲۵]. با توجه به اینکه لحن، یک متغیر کیفی است، باید ابتدا اقدام به کمی کردن آنها کرد، سپس به مطالعه تأثیر آن بر عوامل مدنظر پرداخت. مدیریت لحن (نوشتار) می‌تواند زمینه‌انگیزه فرصت‌طلبانه به‌منظور دستکاری اطلاعات بنیادی شرکت را فراهم کند و همچنین با آزمون تأثیرات لحن، ساخت زبان و میزان تأثیرات ارائه‌شده در یادداشت‌های توضیحی به این نتیجه رسیدند که چنانچه یادداشت‌های توضیحی به‌صورت عینی نوشته شوند، اما صراحت لازم را نداشته باشند، تأثیر مطلوبی بر تصمیم سرمایه‌گذاران نخواهد داشت. در مطالعات صورت‌گرفته در ارتباط با تأثیر لحن (مثبت / منفی) زبان در یادداشت‌های توضیحی حسابداری بر رفتارهای قضاوتی سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان، همه مطالعات نتایج همسو و مشابهی داشتند [۱۸] و لحن می‌تواند بر تصمیم‌گیری کاربران گزارش‌های مالی سالانه تأثیر داشته باشد [۵۰]. در همین راستا، واقع‌گرایی و

غیراخلاقی شرکت‌های آمریکایی که به شکست و رسوایی‌های مالی در قرن ۲۱ منجر شد؛ بنابراین، اخلاق حرفه‌ای حسابداری می‌تواند مشابه سدی محکم، یک عامل اصلی در پیشگیری از جرائم مالی احتمالی باشد [۱۳] و اخلاق حرفه‌ای شامل مؤلفه‌های «فایده‌گرایی، وظیفه‌گرایی، عدالت فراگیر، آزادی‌گرایی و خیرگرایی» است. در اصول راهبردی اخلاق، ملاک نهایی ارزیابی «فایده‌گرایی، وظیفه‌گرایی، عدالت فراگیر و آزادی‌گرایی» است؛ در حالی که بنا به نظریه خیرگرایی، خداوند ملاک نهایی اخلاق است [۳]. براساس نظریه فایده‌گرایی، ملاک، مطلوبیت به‌دست‌آمده برای اکثریت جامعه است. براساس نظریه وظیفه‌گرایی، صرف انجام وظیفه بدون در نظر گرفتن نتیجه، معیار ارزیابی میزان اخلاقی بودن یک رفتار است. در عدالت فراگیر، عملی را که موجب افزایش همکاری بین اعضای جامعه شود می‌تواند درست، عادلانه و مناسب و به‌طور کلی اخلاق نامید. براساس نظریه آزادی‌گرایی، عمل اخلاقی عملی است که به آزادی فردی ضربه نزند [۱۷] و بالاخره تقرب به خدا در نظریه خیرگرایی هدف نهایی اخلاق است [۲۷].

مدیریت لحن (لحن گزارشگری)

زبان و کلمات ابزارهای ارتباط و انتقال افکار و احساسات هستند [۳۵]، لحن کلامی یک ابزار است که مردم از آن (گاهی ناخواسته) برای ایجاد برداشت‌های متمایز اجتماعی استفاده می‌کنند [۴۷] و به‌عنوان معنای ارتباطی در حوزه حسابداری، ظرفیت تأثیرگذاری بر تصمیم‌های مدیران دارد [۵۹] یا به عبارتی دیگر لحن، میزان مثبت یا منفی بودن گزارش‌های توضیحی مدیران است. مدیران در

اطمینان به عنوان دو مؤلفه مهم لحن، بر خوانایی تأثیر می‌گذارند [۶۲].

پیشینه تحقیق

فرامرز و همکاران در مطالعه خود مدلی برای سنجش خوانایی بر مبنای نظر خبرگان به روش آنتروپی شانون ارائه کردند. در این پژوهش با مدنظر قرار دادن شاخص‌های متفاوت، با استفاده از روش تصمیم‌گیری چندمعیاره، شاخصی جامع برای خوانایی گزارشگری مالی ارائه شده و به منظور سنجش روابط متغیر پنهان که در این پژوهش خوانایی گزارشگری مالی است، با گویه‌های سنجش آن، از تحلیل عاملی تأییدی در نرم‌افزار اسمارت پی آل اس استفاده شد [۲۶]. نتایج مطالعه سلیمانی نشان دادند زمانی که عملکرد مالی شرکت کاهش می‌یابد، احتمال مشاهده لحن مثبت غیرعادی در نامه مدیرعامل افزایش می‌یابد. همچنین، لحن غیرعادی در نامه مدیرعامل رابطه مثبتی با ارقام تعهدی غیرعادی دارد [۲۲]. یافته‌های پژوهش محمدعلی نیاعمران نشان دادند بین کیفیت گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد [۳۱] و همچنین، نتایج مطالعه داداشی و ایمانی حاکی از آن است که خوانایی گزارشگری مالی، اثر میانجی کامل بر رابطه بین مدیریت سود و هزینه سرمایه دارد [۱۶]. یافته‌های پژوهش حسن و همکاران نشان دادند شرکت‌هایی با خوانایی گزارشگری مالی بالاتر به دلیل نبود ابهام در صورت‌های مالی گزارشگری مالی سالیانه، سودآورترند [۴۹] و نتیجه مطالعه عرب‌صالحی، نشان داد شرکت‌هایی که دارای گزارش‌های سالانه

خواناترند، سودآوری بیشتر، ریسک بیشتر و هزینه نمایندگی کمتری دارند [۲۴]. نتایج مطالعات چنگ و چیانگ حاکی از ارتباط مثبت و معنادار بین افشای مسئولیت اجتماعی و خوانایی گزارشگری مالی است و همچنین، نوری‌زاده و تقی‌زاده هم در مطالعات خود به این نتیجه دست یافته‌اند [۴۲، ۴۳، ۶۰، ۶۳]. یافته‌های مطالعات صالحی حاکی از رابطه مثبت و معنادار بین اخلاق حرفه‌ای و خوانایی گزارشگری مالی است [۶۱] و ارتباط معکوس و معناداری بین مدیریت لحن و خوانایی گزارشگری مالی در مطالعات هانگ و کارلسون و همچنین مطالعات رهنمای رودپشتی و داداشی مشاهده شده است [۱۶، ۱۸، ۴۱، ۵۰].

روش‌شناسی تحقیق

این پژوهش از نوع داده‌ها یک پژوهش آمیخته (ترکیبی) اکتشافی متوالی است که در آن ابتدا روش کیفی و سپس کمی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش را اعضای جامعه حسابداران رسمی تهران و شیراز شامل حسابداران رسمی، حسابرسان شاغل انفرادی، حسابرس، حسابرس ارشد، سرپرست، سرپرست ارشد، مدیر و شریک مؤسسات حسابرسی، عضو جامعه حسابداران رسمی تشکیل می‌دهند.

با توجه به دردسترس نبودن آمار رسمی جامعه این پژوهش، تعداد جامعه آماری، نامحدود فرض می‌شود [۳۳]. براساس فرمول انتخاب حجم نمونه در جامعه نامحدود حداقل حجم نمونه برابر با ۱۹۶ نفر تعیین شد:

$$n = \frac{Z^2 \cdot \frac{p \times q}{1} \times 1.96}{E^2} = \frac{1.96^2 \times 0.5 \times 0.5 \times 1.96}{0.07^2} = 196$$

n = حجم نمونه = N = حجم یا اندازه تقریبی و تخمینی جامعه مادر
 l = دقت برآورد یا میزان خطای حدی است (در این پژوهش

۵. بررسی روابط علی بین اخلاق حرفه‌ای، افشای مسئولیت اجتماعی و مدیریت لحن با خوانایی گزارشگری مالی با استفاده از تکنیک مدلسازی معادلات ساختاری مبتنی بر حداقل مجذورات جزئی با استفاده از نرم‌افزار Smart-PLS نسخه ۳.۲.۴

درخور ذکر است در مطالعه حاضر، ابتدا یک پرسشنامه باز برای استخراج شاخص‌ها استفاده شد و پس از آن، براساس شاخص‌های استخراج‌شده از پرسشنامه باز، از پرسشنامه محقق ساخته بسته مبتنی بر طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شود. این پرسشنامه دارای دو بخش سؤال‌های جمعیت‌شناختی و سؤال‌های تخصصی است. با توجه به اینکه هدف اصلی مطالعه حاضر، ارائه مدل است، روایی مدل با تکنیک روایی سازه-همگرا و پایایی مدل با تکنیک پایایی مرکب بررسی شدند.

یافته‌های پژوهش

انتخاب مهم‌ترین شاخص‌های افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن
برای انتخاب شاخص‌های مدیریت لحن، اخلاق حرفه‌ای، افشای مسئولیت اجتماعی و خوانایی گزارشگری مالی براساس نظرات اعضای نمونه آماری ۲۶۰ نفر، از پرسشنامه باز استفاده شد. بر این اساس، ۳۴ شاخص اولیه به شرح زیر شناسایی شدند:

شاخص‌های افشای مسئولیت اجتماعی: ۱- مالی و سرمایه گذاری؛ ۲- بازرگانی، رشد و تغییرات بازار؛ ۳- رشد اقتصادی، بهره‌وری و مالیات تکلیفی و عملکرد؛ ۴- آموزش مشارکت و توسعه جامعه،

۰/۰۷ در نظر گرفته شده است). $P, q =$ نسبت افرادی که در رد/تأیید فرضیه‌ها نظر می‌دهند $Z_{a/2} =$ عدد بحرانی توزیع سطح ۹۵ درصد اطمینان (۰/۰۵) (a)

اعضای نمونه آماری به شیوه نمونه‌گیری در دسترس، تعیین و در پژوهش شرکت داده شدند. با توجه به احتمال استفاده‌ناپذیر بودن برخی پرسشنامه‌ها، ۲۹۰ پرسشنامه توزیع شد که از بین آنها، ۲۶۰ پرسشنامه استفاده شد. دلیل انتخاب جامعه آماری مذکور این است که اطلاعات نسبتاً جامعی در خصوص وضعیت گزارشگری مالی شرکت‌ها و روند عملکرد اقتصادی آنها در اختیار دارند و همچنین، تنها منبع اطلاعاتی است که با استفاده از آن می‌توان به منابع اطلاعات مالی شرکت‌ها دسترسی داشت و الگوی پژوهش حاضر را آزمون و مطالعه کرد.

از این رو با توجه به اهداف تحقیق، روش و تحلیل داده‌ها به شرح زیر است:

۱. شناسایی شاخص‌های افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای، مدیریت لحن و خوانایی گزارشگری مالی

۲. تعیین مهم‌ترین معیارها و زیرمعیارهای افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای، مدیریت لحن و خوانایی گزارشگری با استفاده از تکنیک توزیع ۲ جمله‌ای با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰

۳. تحلیل عاملی اکتشافی مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای، مدیریت لحن، خوانایی گزارشگری مالی با استفاده از نرم‌افزار لیزرل نسخه ۸.۸

۴. بررسی برازش مدل افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن و خوانایی گزارشگری مالی با استفاده از تکنیک تحلیل عاملی تأییدی به وسیله نرم‌افزار لیزرل نسخه ۸.۸

عملکرد مالی متناسب با ایده مدنظر است؛ ۲- فرار مالیاتی و اهرم مالی (اهرم مالی بیان‌کننده ساختار مالی شرکت و توجیه‌کننده پیش‌بینی سود سهام در مقابل سود قبل از بهره و مالیات است) (دستکاری و اشتباهات در پیش‌بینی سود هر سهم می‌تواند موجب فرار مالیاتی شود)؛ ۳- مدیریت اظهارنظر غیرمقبول حسابرسی و نسبت‌های جاری و مالی؛ ۴- تغییر و جهت‌دار کردن نگرش عملکرد مالی با پیچیدگی و طول متن؛ ۵- انگیزه دستکاری و گمراه کردن ادراک سرمایه‌گذاران و استفاده‌کنندگان؛

۶- اقدامات خصمانه و تبلیغ پتانسیل رفتار خودخواهانه؛ ۷- فصاحت در توصیف و مدیریت نوشتار لحن غیر عادی؛ ۸- محدودیت استانداردها و رویه‌های حسابداری؛ ۹- تطابق لحن نوشتار کیفی و کمی و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی (تطابق لحن نوشتار کیفی و کمی به کاهش تقارن اطلاعاتی کمک می‌کند و همچنین، افزایش اهمیت توصیف‌های حسابداری به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بر اثر محدودیت‌های حسابداری کنونی کمک می‌کند و ۱۰- جهت‌دار کردن کیفیت سرمایه فکری و کارآفرینی.

شاخص‌های خوانایی گزارشگری مالی: ۱- پایداری سود: ویژگی‌های زبان شناسی و تحلیل متنی حسابداری، ارتباط مستقیم با متغیرهای زیادی از جمله پایداری سود دارد؛ به این صورت که زبان‌شناسی در افشا و عملکرد مالی شرکت (از جمله پایداری سود) نقش دارد و بیان می‌کند خواندن افشاهای مالی شرکت‌هایی با پایداری سود کمتر، دشوارتر است یا به عبارت دیگر، قابلیت خواندن گزارش‌های مالی آنها کمتر است؛ ۲- صحت پیش‌بینی‌های مدیریت؛ ۳- کاهش ریسک

حقوق و رویه‌های اشتغال؛ ۵- آموزش حذف فساد، رشوه و پولشویی؛ ۶- آموزش فعالیت‌های اجتماعی، آموزش و پرورش، هنر و پزشکی؛ ۷- آموزش توسعه خدمات شهری و کاهش مصرف انرژی؛ ۸- مشاوره شناسایی و کاهش آلاینده‌های صوتی، بصری، تنفسی و بازآفرینی؛ ۹- تدوین منشور زیست‌محیطی، اثرات و ارتقای محصولات و خدمات؛ ۱۰- اهداف و الزامات برنامه‌ریزی شرکت، تولید و مصرف و ۱۱- زنجیره تأمین، مشتریان و مصرف‌کنندگان.

شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای: ۱- استقلال، عینیت‌گرایی و بی‌طرفی؛ ۲- ارائه اطلاعات صحیح و واقع‌بینانه؛ ۳- درستکاری؛ ۴- عدم دریافت و اعطای هدایا؛ ۵- عدم تضاد منافع و اطلاعات گمراه‌کننده و نادرست؛ ۶- داشتن صبر و شکیبایی؛ ۷- مهارت، صلاحیت و گزارشگری حرفه‌ای؛ ۸- ایفای مسئولیت اقتصادی، قانونی و اخلاقی در قبال جامعه و صاحبکار؛ ۹- اعتمادآفرینی و ارائه اطلاعات بر مبنای ضوابط، استانداردها و پاسخگویی؛ ۱۰- رازداری و ارتباطات شفاف؛ ۱۱- رقابت‌طلبی و برتری‌جویی؛ ۱۲- تهدیدهای اخلاقی، اختطار، تنبیه و انحراف و ۱۳- داشتن عدالت، انصاف و وفاداری.

شاخص‌های مدیریت لحن: ۱- مدیریت سود تعهدی، واقعی و گزارشگری متقلبانانه (مدیریت سود اقلام تعهدی مشابه مدیریت نوشتار (لحن غیرعادی و غیر همسان) می‌تواند ابزار انگیزه‌ای فرصت‌طلبانه برای بهبود فهم گزارش‌های مالی و در نتیجه، عدم تقارن اطلاعاتی، گمراه کردن سرمایه‌گذاران، شکل‌دهی و متأثر کردن ادراک استفاده‌کنندگان برای مخابره پیام‌هایی درباره

برای تصمیم‌گیری و ۵- ارزیابی و قابلیت مقایسه واحدهای اقتصادی.

به منظور انتخاب مهم‌ترین شاخص‌های افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن از تکنیک توزیع ۲ جمله‌ای استفاده شد. بر این اساس، از بین ۳۴ شاخص شناسایی شده، ۲۷ شاخص شناسایی شد.

از بین ۱۱ شاخص مربوط به مسئولیت اجتماعی، ۹ شاخص، انتخاب و ۲ شاخص حذف شدند (نگاره ۱):

سقوط قیمت سهام: گزارش‌های مالی هیئت‌مدیره به سهام‌داران به عنوان اسناد توصیفی با اهمیت که مدیران از طریق آنها باورها و ارزش‌های خود را به سهام‌داران منتقل می‌کنند و در واقع توصیف‌های حسابداری برای درک اطلاعات کمی با اهمیت هستند و به انتقال بار مثبت به بازار سهام و باورپذیر بودن ارقام واقعی و کاهش ریسک سقوط قیمت سهام منجر می‌شود، ۴- اطلاعات مربوط

نگاره ۱. شاخص‌های پذیرفته شده و حذف شده افشای مسئولیت اجتماعی

نتیجه	سطح معناداری	نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	فراوانی	طبقه	شاخص
این شاخص‌ها از دید خبرگان دارای اهمیت زیادی بودند.	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۳	۲۴۲	>۳	مالی و سرمایه‌گذاری
			۰/۰۷	۱۸	≤۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۲	۲۳۹	>۳	بازرگانی، رشد و تغییرات بازار
			۰/۰۸	۲۱	≤۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۱	۲۳۷	>۳	رشد اقتصادی، بهره‌وری و مالیات تکلیفی و عملکرد
			۰/۰۹	۲۳	≤۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۲	۲۳۸	>۳	آموزش مشارکت و توسعه جامعه، حقوق و رویه‌های اشتغال
			۰/۰۸	۲۲	≤۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۵	۲۴۶	>۳	آموزش حذف فساد، رشوه و پولشویی
			۰/۰۵	۱۴	≤۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۲	۲۳۹	>۳	آموزش فعالیت‌های اجتماعی، آموزش و پرورش، هنر و پزشکی
			۰/۰۸	۲۱	≤۳	
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۷۵	۱۹۶	>۳	آموزش توسعه خدمات شهری و کاهش مصرف انرژی	
		۰/۲۵	۶۴	≤۳		
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۸۰	۲۰۷	>۳	مشاوره شناسایی و کاهش آلاینده‌های صوتی، بصری، تنفسی و بازآفرینی	
		۰/۲۰	۵۳	≤۳		
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۸۰	۲۰۸	>۳	تدوین منشور زیست‌محیطی، اثرات و ارتقای محصولات و خدمات	
		۰/۲۰	۵۲	≤۳		
شاخص‌های حذف شده	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۰۳	۷	>۳	اهداف و الزامات برنامه‌ریزی شرکت، تولید و مصرف
			۰/۹۷	۲۵۳	≤۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۰۲	۶	>۳	زنجیره تأمین، مشتریان و مصرف‌کنندگان
			۰/۹۸	۲۵۴	≤۳	

انتخاب و ۴ شاخص حذف شدند.

همان‌گونه که نتایج نگاره ۲ نشان می‌دهند از بین ۱۳ شاخص مربوط به اخلاق حرفه‌ای، ۹ شاخص

نگاره ۲. شاخص‌های پذیرفته شده و حذف شده اخلاق حرفه‌ای

نتیجه	سطح معناداری	نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	فراوانی	طبقه	شاخص
این شاخصها از دید اعضای نمونه آماری، دارای اهمیت زیادی بودند و در ادامه پژوهش مورد استفاده قرار گرفتند	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۰	۲۳۳	>۳	استقلال، عینیت‌گرایی و بی‌طرفی
			۰/۱۰	۲۷	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۷۵	۱۹۶	>۳	ارائه اطلاعات صحیح و واقع‌بینانه
			۰/۲۵	۶۴	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۷۲	۱۸۷	>۳	درستکاری
			۰/۲۸	۷۳	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۵	۲۴۶	>۳	عدم دریافت و اعطای هدایا
			۰/۰۵	۱۴	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۷	۲۵۲	>۳	عدم تضاد منافع و اطلاعات گمراه‌کننده و نادرست
			۰/۰۳	۸	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۷	۲۵۱	>۳	داشتن صبر و شکیبایی
			۰/۰۳	۹	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۳	۲۴۳	>۳	مهارت، صلاحیت و گزارشگری حرفه‌ای
			۰/۰۷	۱۷	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۵	۲۴۶	>۳	ایفای مسئولیت اقتصادی، قانونی و اخلاقی در قبال جامعه و صاحبکار
			۰/۰۵	۱۴	<=۳	
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۸۴	۲۱۸	>۳	اعتمادآفرینی و ارائه اطلاعات بر مبنای ضوابط، استنباطها و پاسخگویی	
		۰/۱۶	۴۲	<=۳		
شاخصهای حذف شده	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۰۴	۱۰	>۳	رازداری و ارتباطات شفاف
			۰/۹۶	۲۵۰	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۲۵	۶۴	>۳	رقابت‌طلبی و برتری‌جویی
			۰/۷۵	۱۹۶	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۰۶	۱۵	>۳	تهدیدهای اخلاقی، اخطار، تنبیه و انحراف
			۰/۹۴	۲۴۵	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۰۸	۲۲	>۳	داشتن عدالت، انصاف و وفاداری
			۰/۹۲	۲۳۸	<=۳	

همان‌گونه که نتایج نگاره ۴ نشان می‌دهند از بین ۵ شاخص مربوط به خوانایی گزارشگری مالی، هر ۵ شاخص انتخاب شدند.

همان‌گونه که نتایج نگاره ۳ نشان می‌دهند از بین ۱۰ شاخص مربوط به مدیریت لحن، ۹ شاخص انتخاب و ۱ شاخص حذف شدند.

نتیجه	سطح معناداری	نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	فراوانی	طبقه	شاخص
این شاخصها از دید اعضای نمونه دارای اهمیت زیادی بودند و در ادامه پژوهش مورد استفاده قرار گرفتند	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۷۵	۱۹۶	>۳	مدیریت سود تعهدی، واقعی و گزارشگری متقلبانه
			۰/۲۵	۶۴	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۷۸	۲۰۴	>۳	فرار مالیاتی و اهرم مالی
			۰/۲۲	۵۶	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۷۲	۱۸۶	>۳	مدیریت اظهارنظر غیرمقبول حسابرسی و نسبت‌های جاری و مالی
			۰/۲۸	۷۴	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۷	۲۵۲	>۳	تغییر و جهت‌دار کردن نگرش عملکرد مالی با پیچیدگی و طول متن
			۰/۰۳	۸	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۳	۲۴۲	>۳	انگیزه دستکاری و گمراه کردن ادراک سرمایه‌گذاران و استفاده‌کنندگان
			۰/۰۷	۱۸	<=۳	
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۱	۲۳۷	>۳	اقدامات خصمانه و تبلیغ رفتار خودخواهانه	
		۰/۰۹	۲۳	<=۳		
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۵	۲۴۶	>۳	فصاحت در توصیف و مدیریت نوشتار لحن غیر عادی	
		۰/۰۵	۱۴	<=۳		
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۲	۲۳۸	>۳	محدودیت استانداردها و رویه‌های حسابداری	
		۰/۰۸	۲۲	<=۳		
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۲	۲۳۹	>۳	تطابق لحن نوشتار کیفی و کمی و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی	
		۰/۰۸	۲۱	<=۳		
حذف شده	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۲۳	۶۰	>۳	جهت‌دار کردن کیفیت سرمایه فکری و کارآفرینی
			۰/۷۷	۲۰۰	<=۳	

نگاره ۴. شاخص‌های پذیرفته شده و حذف شده خوانایی گزارشگری مالی

نتیجه	سطح معناداری	نسبت آزمون	نسبت مشاهده شده	فراوانی	طبقه	شاخص
این شاخصها دارای اهمیت زیادی بودند و در ادامه پژوهش مورد استفاده قرار گرفتند	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۲	۲۳۸	>۳	پایداری سود
			۰/۰۸	۲۲	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۲	۲۳۹	>۳	صحت پیش‌بینی‌های مدیریت
			۰/۰۸	۲۱	<=۳	
	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۳	۲۴۲	>۳	کاهش ریسک سقوط قیمت سهام
			۰/۰۷	۱۸	<=۳	
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۲	۲۳۸	>۳	اطلاعات مربوط برای تصمیم‌گیری	
		۰/۰۸	۲۲	<=۳		
۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۹۵	۲۴۶	>۳	ارزیابی و قابلیت مقایسه واحدهای اقتصادی	
		۰/۰۵	۱۴	<=۳		

اخلاق حرفه‌ای، مدیریت لحن و خوانایی گزارشگری مالی پرداخته شده است. نگاره ۵ نتیجه تحلیل عاملی اکتشافی را نشان می‌دهد:

تحلیل عاملی اکتشافی داده‌ها

در این بخش از پژوهش، به تحلیل عاملی اکتشافی داده‌های شاخص‌های افشای مسئولیت اجتماعی،

نگاره ۵. تحلیل عاملی اکتشافی شاخص‌های افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای، مدیریت لحن و خوانایی گزارشگری مالی

سازه	دسته‌ها	شاخص‌ها	بار عاملی	KMO	کای دو	سطح معناداری
افشای مسئولیت اجتماعی	بعد اقتصادی و مالی	مالی و سرمایه‌گذاری، ارائه اطلاعات صحیح و واقع‌بینانه و رشد اقتصادی، بهره‌وری و مالیات تکلیفی و عملکرد	بین ۰/۶۲۲ تا ۰/۶۸۳	۰/۸۳۴	۱۷۸/۱۱	۰/۰۰۰
	بعد اجتماعی	آموزش مشارکت و توسعه جامعه، حقوق و رویه‌های اشتغال، آموزش حذف فساد، رشوه و پولشویی، و آموزش فعالیت‌های اجتماعی، آموزش و پرورش، هنر و پزشکی	بین ۰/۵۱۱ تا ۰/۶۴۴			
	بعد محیطی	آموزش توسعه خدمات شهری و کاهش مصرف انرژی، مشاوره شناسایی و کاهش آلاینده‌های صوتی، بصری، تنفسی و بازآفرینی، و تدوین منشور زیست‌محیطی، اثرات و ارتقای محصولات و خدمات	بین ۰/۵۲۱ تا ۰/۵۷۵			
اخلاق حرفه‌ای	اخلاق تحلیلی و فرا اخلاق	استقلال، عنینت‌گرایی و بی‌طرفی، ارائه اطلاعات صحیح و واقع‌بینانه، درستکاری	بین ۰/۵۹۷ تا ۰/۷۱۳	۰/۸۴۰	۱۳۴۹/۱۱	۰/۰۰۰
	اخلاق هنجاری (دستوری)	عدم دریافت و اعطای هدایا، عدم تضاد منافع و اطلاعات گمراه‌کننده و نادرست، داشتن صبر و شکیبایی	بین ۰/۵۸۷ تا ۰/۶۱۹			
	اخلاق کاربردی (حرفه‌ای)	مهارت، صلاحیت و گزارشگری حرفه‌ای، ایفای مسئولیت اقتصادی، قانونی و اخلاقی در قبال جامعه و صاحبکار، اعتمادآفرینی و ارائه اطلاعات بر مبنای ضوابط، استنباطها و پاسخگویی	بین ۰/۵۴۴ تا ۰/۵۹۰			
مدیریت لحن	گزارشگری مالی و مدیریت سود(انگیزه فرصت طلبانه)	مدیریت سود تعهدی، واقعی و گزارشگری متقلبانانه، فرار مالیاتی و اهرم مالی، مدیریت اظهارنظر غیرمقبول حسابرسی و نسبت‌های جاری و مالی	بین ۰/۵۶۷ تا ۰/۸۱۲	۰/۸۵۳	۱۳۶۳/۳۴	۰/۰۰۰
	مدیریت نوشتار و ادراک (انگیزه فرصت طلبانه)	تغییر و جهت‌دار کردن نگرش عملکرد مالی با پیچیدگی و طول متن، انگیزه دستکاری و گمراه کردن ادراک سرمایه‌گذاران و استفاده‌کنندگان، اقدامات خصمانه و تبلیغ پتانسیل رفتار خودخواهانه	بین ۰/۵۳۶ تا ۰/۷۲۵			
	کتمان اطلاعات بنیادی	فصاحت در توصیف و مدیریت نوشتار لحن غیر عادی، محدودیت استانداردها و رویه‌های حسابداری، تطابق لحن نوشتار کیفی و کمی و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی	بین ۰/۵۷۷ تا ۰/۶۲۹			
خوانایی گزارشگری مالی		پایداری سود، صحت پیش‌بینی‌های مدیریت، کاهش ریسک سقوط قیمت سهام، اطلاعات مربوط برای تصمیم‌گیری، ارزیابی و قابلیت مقایسه واحدهای اقتصادی	بین ۰/۵۶۵ تا ۰/۸۷۶	۰/۸۱۵	۴۲۵/۸۴	۰/۰۰۰

مدیریت لحن نیز در سه دسته کلی به نام‌های گزارشگری مالی و مدیریت سود (۳ شاخص)، مدیریت نوشتار و ادراک (۳ شاخص) و کتمان اطلاعات بنیادی (۳ شاخص) قرار گرفتند. همچنین، شاخص‌های خوانایی گزارشگری مالی در یک دسته کلی قرار گرفتند.

تحلیل عاملی تأییدی

براساس تکنیک نتایج تحلیل عاملی اکتشافی شاخص‌های افشای مسئولیت اجتماعی در سه دسته کلی به نام‌های اقتصادی و مالی (۳ شاخص)، اجتماعی (۳ شاخص) و محیطی (۳ شاخص) قرار گرفتند. شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای در سه دسته کلی به نام‌های «اخلاق تحلیلی و فرااخلاق (۳ شاخص)، اخلاق هنجاری (۳ شاخص) و اخلاق کاربردی (۳ شاخص)» جای گرفتند. شاخص‌های

در این بخش از تحلیل عاملی تأییدی به منظور بررسی برازش مدل‌ها استفاده شده است. در نگاره ۶ بارهای عاملی، میانگین واریانس استخراج‌شده، پایایی

مرکب و نتیجه و روایی سازه - همگرا برای هر سه مدل ارائه شده‌اند:

نگاره ۶. بارهای عاملی، میانگین واریانس استخراج‌شده، پایایی مرکب و نتیجه و روایی سازه - همگرا

مدل	سازه/معیار	بار عاملی زیرمعیارها/معیارها	میانگین واریانس استخراج‌شده	پایایی مرکب	روایی سازه همگرا
مدل اخلاق حرفه‌ای	اخلاق حرفه‌ای	همه بالای ۰/۵	۰/۶۷۰	۰/۸۵۷	✓
	اخلاق تحلیلی و فرااخلاق	همه بالای ۰/۵	۰/۵۰۲	۰/۷۴۵	✓
	اخلاق هنجاری (دستوری)	همه بالای ۰/۵	۰/۷۷۰	۰/۹۰۹	✓
	اخلاق کاربردی (حرفه‌ای)	همه بالای ۰/۵	۰/۶۳۶	۰/۸۳۹	✓
مدل افشای مسئولیت اجتماعی	افشای مسئولیت اجتماعی	همه بالای ۰/۵	۰/۶۴۶	۰/۸۴۰	✓
	بعد مالی و اقتصادی	همه بالای ۰/۵	۰/۷۶۵	۰/۹۰۷	✓
	بعد اجتماعی	همه بالای ۰/۵	۰/۶۸۸	۰/۸۶۸	✓
	بعد محیطی	همه بالای ۰/۵	۰/۷۲۹	۰/۸۸۸	✓
مدل مدیریت لحن	مدیریت لحن	همه بالای ۰/۵	۰/۶۰۷	۰/۸۱۸	✓
	گزارشگری مالی و مدیریت سود	همه بالای ۰/۵	۰/۶۳۷	۰/۸۳۶	✓
	مدیریت نوشتار و ادراک	همه بالای ۰/۵	۰/۷۳۵	۰/۸۹۲	✓
	کتمان اطلاعات بنیادی	همه بالای ۰/۵	۰/۶۱۶	۰/۸۲۶	✓
خوانایی گزارشگری مالی	همه بالای ۰/۵	۰/۶۵۷	۰/۹۰۴	✓	

نگاره ۷. شاخص‌های برازش تحلیل عاملی اخلاق حرفه‌ای، افشای مسئولیت اجتماعی، مدیریت لحن و خوانایی گزارشگری مالی

شاخص‌های برازش	معادل فارسی	مقادیر مدل اخلاق حرفه‌ای	مقادیر مدل افشای مسئولیت اجتماعی	مقادیر مدل مدیریت لحن	مقادیر مدل خوانایی گزارشگری مالی	مقادیر پذیرفتنی
χ^2/df	نسبت کای دو به درجه آزادی	۲/۸۱	۲/۵۸	۲/۹۳	۲/۵۹	< ۳
RMR	ریشه میانگین مجذور برآورد خطای تقریب	۰/۰۳۰	۰/۰۲۱	۰/۰۲۶	۰/۰۲۷	< ۰/۰۵
RMSEA	ریشه میانگین مجذور باقی‌مانده‌ها	۰/۰۵۸	۰/۰۷۱	۰/۰۷۵	۰/۰۶۸	< ۰/۰۸
P- value	سطح معناداری	۰/۰۶۲۳	۰/۰۵۲۴	۰/۰۶۱۳	۰/۰۵۷۲	> ۰/۰۵
GFI	شاخص نیکویی برازش	۰/۹۳	۰/۹۳	۰/۹۴	۰/۹۲	> ۰/۹
NFI	شاخص برازش استاندارد	۰/۹۶	۰/۹۶	۰/۹۷	۰/۹۶	> ۰/۹
NNFI	شاخص برازش غیر نرم	۰/۹۵	۰/۹۲	۰/۹۶	۰/۹۲	> ۰/۹
CFI	شاخص برازش مقایسه‌ای	۰/۹۷	۰/۹۶	۰/۹۸	۰/۹۶	> ۰/۹
IFI	شاخص برازش فزاینده	۰/۹۷	۰/۹۶	۰/۹۸	۰/۹۶	> ۰/۹

سازه و معیارهای اصلی هر چهار مدل تأیید شده است.

در ادامه، به بررسی برازش مدل‌ها پرداخته شده است. بر این اساس، مقادیر تمامی شاخص‌ها، همخوانی الگوی مفهومی با داده‌های گردآوری شده، تأیید می‌شود. با توجه به شاخص‌های برازندگی مدل می‌توان گفت مدل برازش شده به‌طور کامل

نتایج تکنیک تحلیل عاملی تأییدی برای هر چهار مدل نشان دادند همه بارهای عاملی بالاتر از ۰/۵ هستند. با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت بارهای عاملی، معنادارند. مقدار پایایی مرکب و میانگین واریانس استخراج‌شده به ترتیب بزرگ‌تر از ۰/۷ و ۰/۵ قرار دارد و سرانجام، روایی سازه همگرا برای

مناسب است؛ زیرا فرض صفر و فرض مقابل برآزندگی مدل به این صورت تعریف می‌شود: فرض صفر: مدل مناسبی برآزش شده است. فرض یک: مدل مناسبی برآزش نشده است. مقدار احتمال آماره کای دو بزرگ‌تر از ۰/۰۵ است که این مقدار به منزله ردنشدن فرض صفر است. به عبارت دیگر، مدل در سطح ۹۵ درصد اطمینان مناسب است.

بررسی روابط علی بین متغیرهای پژوهش
در این پژوهش با استفاده از تکنیک مدلسازی معادلات ساختاری به بررسی روابط علی بین متغیرهای پژوهش پرداخته شده است. در پژوهش حاضر، با استفاده از تکنیک مدلسازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی، فرضیات پژوهش آزمون می‌شوند. قبل از آزمون فرضیات تحقیق، باید برآزش مدل اندازه‌گیری، مدل ساختاری و مدل کلی بررسی شوند. نگاره ۸ شاخص‌های مدل اندازه‌گیری، مدل ساختاری و مدل کلی را نشان می‌دهد:

نگاره ۸. شاخص‌های برآزش مدل

سازه	گروه	بار عاملی	آماره t	آماره p	CR	AVE	آلفای کرونباخ	همبستگی بین سازه‌ها
خوانایی گزارشگری مالی	پایداری سود	۰/۷۸۵		همه بارهای عاملی بزرگتر از ۱/۹۶ هستند	۰/۸۷۴	۰/۵۸۴	۰/۸۱۸	خوانایی گزارشگری مالی با مدیریت لحن: ۰/۷۱۴
	صحت پیش‌بینی‌های مدیریت	۰/۸۳۹						
	کاهش ریسک سقوط قیمت سهام	۰/۸۲۸						
	اطلاعات مربوط برای تصمیم‌گیری	۰/۷۰۵						
	ارزیابی و قابلیت مقایسه واحدهای اقتصادی	۰/۶۴۸						
مدیریت لحن	مدیریت نوشتار و ادراک	۰/۸۶۲		همه سطوح معناداری زیر ۰/۰۵ هستند	۰/۹۰۵	۰/۷۶۱	۰/۸۴۴	خوانایی گزارشگری مالی با اخلاق حرفه‌ای: ۰/۷۵۷
	کتمان اطلاعات بنیادی	۰/۸۷۸						
	گزارشگری مالی و مدیریت سود	۰/۸۷۷						
افشای مسئولیت اجتماعی	بعد اقتصادی و مالی	۰/۷۵۵		همه سطوح معناداری زیر ۰/۰۵ هستند	۰/۸۶۲	۰/۶۷۶	۰/۷۶۲	مدیریت لحن با اخلاق حرفه‌ای: ۰/۴۳۶ -
	بعد اجتماعی	۰/۸۵۶						
اخلاق حرفه‌ای	بعد محیطی	۰/۸۵۲		همه سطوح معناداری زیر ۰/۰۵ هستند	۰/۹۱۲	۰/۷۷۶	۰/۸۵۶	افشای مسئولیت اجتماعی با اخلاق حرفه‌ای: ۰/۶۴۸
	اخلاق تحلیلی و فرااخلاق	۰/۸۶۱						
	اخلاق هنجاری	۰/۹۱۲						
	اخلاق کاربردی	۰/۸۶۸						
خلاصه بررسی برآزش مدل ساختاری								
سازه		R ²		Q ²				
خوانایی گزارشگری مالی		۰/۸۰۳		۰/۴۳۱				
بررسی برآزش مدل کلی								
GoF		R ²		Communalities				
۰/۷۴۹		۰/۸۰۳		۰/۶۹۹				

مالی در سطح قوی قرار دارد. شاخص Q^2 نیز قدرت پیش‌بینی مدل را مشخص می‌سازد. مقادیر ۰/۰۲، ۰/۱۵، و ۰/۳۵ به ترتیب نشان از قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی مدل دربارهٔ سازه درون‌زا را دارد. مقدار این شاخص برای سازه خوانایی گزارشگری مالی برابر با ۰/۴۳۱ به دست آمده‌اند که نشان می‌دهد شاخص استون گایسلر خوانایی گزارشگری مالی در سطح قوی قرار دارد. برای بررسی برازش مدل کلی که هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری را کنترل می‌کند، از معیار GoF استفاده می‌شود:

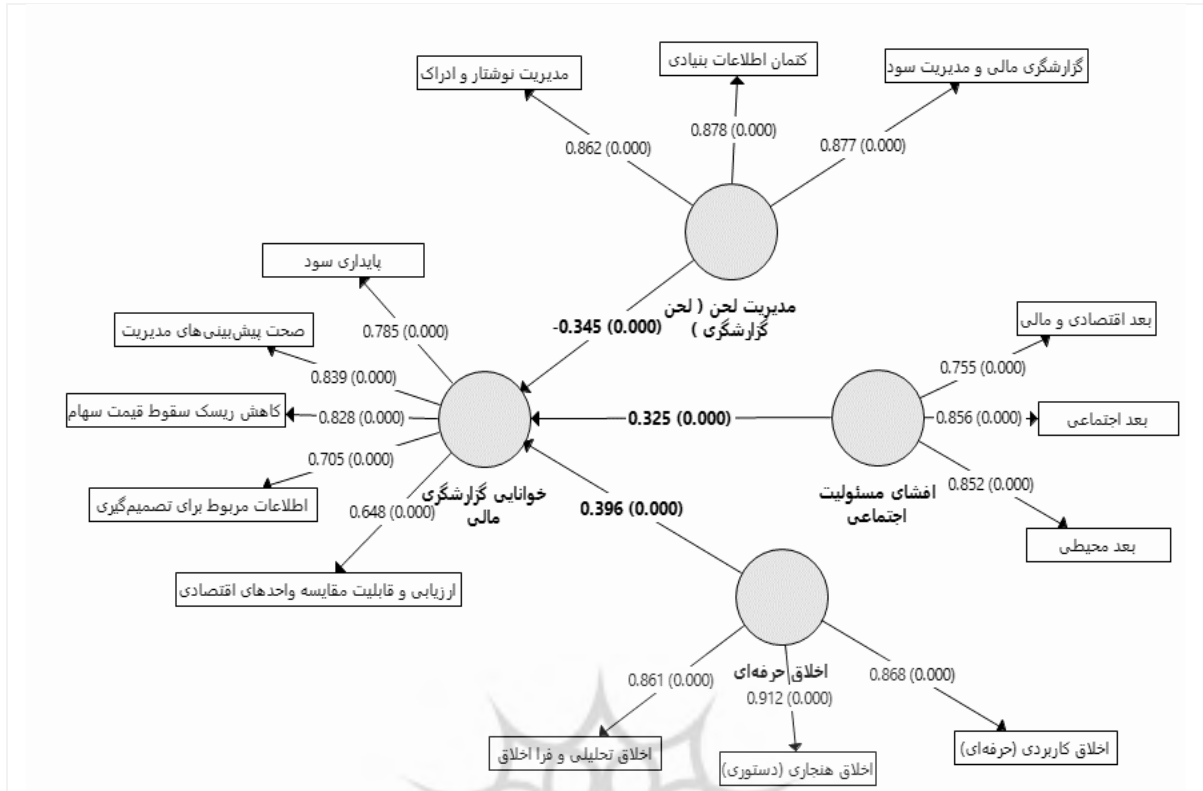
$$GoF = \sqrt{Communalities \times R^2}$$

$Communalities$ از میانگین مقادیر اشتراکی شاخص‌ها یا سؤال‌های تحقیق به دست می‌آید. وتزلس و همکاران (۲۰۰۹، ص ۱۸۷) سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ را به‌عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی GoF معرفی می‌کند؛ بنابراین، حاصل شدن مقدار GoF برابر با ۰/۷۴۹ نشان از برازش کلی قوی مدل دارد.

در ادامه، فرضیات تحقیق آزمون شده‌اند. نمودار ۱ مقادیر ضرائب مسیر (میزان اثر مستقیم) متغیرهای مستقل بر وابسته را نشان می‌دهد. در این نمودار، مقادیر p نیز مشاهده می‌شود:

برازش مدل اندازه‌گیری تحقیق به‌وسیلهٔ بررسی بارهای عاملی و میانگین واریانس استخراج‌شده، پایایی مرکب و روایی تشخیصی (فورنل لارکر) بررسی می‌شود. همان‌طور که در نگاره ۸ مشخص است تمامی بارهای عاملی مؤلفه‌های متغیرهای اصلی تحقیق در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادارند و نیازی به حذف هیچ‌کدام نیست. همچنین، مقادیر میانگین واریانس استخراج‌شده و پایایی مرکب متغیرهای مدل نیز به ترتیب بالای ۰/۵ و بالای ۰/۷ هستند که نشان‌دهندهٔ این موضوع است که هر ۴ سازه از این لحاظ در سطح مطلوبی قرار دارند. علاوه بر این، جذر AVE مدیریت لحن، افشای مسئولیت اجتماعی و اخلاق حرفه‌ای، بیشتر از میزان همبستگی بین آن سازه با سایر سازه‌ها است که این امر نشان‌دهندهٔ تأیید روایی تشخیصی برای همهٔ سازه‌های مدل است (این موضوع برای خوانایی گزارشگری مالی، صادق نیست).

برازش مدل ساختاری نیز به‌وسیلهٔ شاخص‌های R^2 و Q^2 انجام می‌شود. چین (۱۹۹۸)، سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ را به‌عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 معرفی می‌کند. براساس نگاره (۹) مقدار R^2 خوانایی گزارشگری مالی برابر با ۰/۸۰۳ به دست آمده است که نشان می‌دهد شاخص ضریب تعیین خوانایی گزارشگری

نمودار ۱. ضرائب مسیر و آماره p

نگاره ۹ نیز ضرایب مسیر و مقادیر t مشاهده می‌شوند: براساس خروجی نرم‌افزار، نتیجه آزمون فرضیات تحقیق در نگاره ۹ آورده شده است:

با توجه به اینکه سطح معناداری مربوط به اثرات مستقیم مدل کمتر از ۰/۰۵ هستند، می‌توان نتیجه گرفت تأثیر مدیریت لحن، افشای مسئولیت اجتماعی و اخلاق حرفه‌ای بر خوانایی گزارشگری مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادارند.

نگاره ۹. نتیجه آزمون فرضیات

فرضیه	متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب مسیر	t value	سطح معناداری	نتیجه
۱	مدیریت لحن	خوانایی گزارشگری مالی	-۰/۳۴۵	۵/۵۱۴	۰/۰۰۰	تأیید H1
۲	افشای مسئولیت	خوانایی گزارشگری مالی	۰/۳۲۵	۵/۰۳۱	۰/۰۰۰	تأیید H1
۳	اخلاق حرفه‌ای	خوانایی گزارشگری مالی	۰/۳۹۶	۴/۹۲۰	۰/۰۰۰	تأیید H1

شده است، فرض صفر رد می‌شود و با اطمینان ۹۵ درصد، تأثیر مدیریت لحن بر خوانایی گزارشگری مالی معکوس، مستقیم و معنادار است. میزان تأثیر افشای مسئولیت اجتماعی بر خوانایی گزارشگری

براساس نگاره ۹، میزان تأثیر مدیریت لحن بر خوانایی گزارشگری مالی برابر با -۰/۳۴۵ به دست آمده است. با توجه به اینکه سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ شده است یا مقدار آماره تی بزرگ‌تر از ۱/۹۶

لازم را انجام داده‌اند. این نگرانی‌ها موجب شد پژوهش‌هایی در زمینه تأثیر خوانایی گزارشگری مالی بر سودمندی تصمیم‌گیری انجام شود؛ بنابراین، گزارش‌های مالی پیچیده نه تنها درک استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی شرکت‌ها را دشوار می‌سازد، بر قضاوت و تصمیم‌گیری آنها نیز تأثیرگذار است؛ از این رو سیاست‌گذاران و سایر فعالان بازار سرمایه همواره نگرانی‌هایی درباره خوانایی گزارش‌های مالی دارند که این نگرانی‌ها به انجام مطالعاتی درباره ارتباط بین خوانایی و عوامل تأثیرگذار بر آن از قبیل مدیریت لحن، اخلاق حرفه‌ای و افشای مسئولیت اجتماعی منجر می‌شود [۲۳].

براساس فرضیه مدیریت مبهم، انگیزه مدیران می‌تواند موجب مبهم‌سازی و پنهان کردن اطلاعات از طریق افشاهای با شفافیت کمتر شود. مدیران می‌توانند اطلاعاتی را که به افشای آنها تمایل ندارند، پنهان کنند و موجب دشواری درک گزارشگری مالی برای سرمایه‌گذاران شوند [۵۸]. در این رابطه، لی (۲۰۰۸) معتقد است مدیران، ماهیت انتقال خبر خوب یا ماهیت دائمی خبر بد را از طریق گزارش‌های سالانه پیچیده‌تر پنهان می‌کنند [۳۹]. احمدی و قائمی (۱۳۹۷) نیز معتقدند مدیران با استفاده از افشای پیچیده و طولانی، برخی از اطلاعات مدنظر خود را از دید سرمایه‌گذاران و سایر ذینفعان مخفی نگه می‌دارند تا اخبار بد یا عملکرد بد آنها در گزارش‌های شرکت به‌سادگی مشخص نشود [۵۴]؛ بنابراین، سرمایه‌گذاران

مالی برابر با ۰/۳۲۵ به دست آمده است. با توجه به اینکه سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ شده است یا مقدار آماره تی بزرگ‌تر از ۱/۹۶ شده است، فرض صفر رد می‌شود و با اطمینان ۹۵ درصد، تأثیر افشای مسئولیت اجتماعی بر خوانایی گزارشگری مالی، مثبت، مستقیم و معنادار است. میزان تأثیر اخلاق حرفه‌ای بر خوانایی گزارشگری مالی برابر با ۰/۳۹۶ به دست آمده است. با توجه به اینکه سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ شده است یا مقدار آماره تی بزرگ‌تر از ۱/۹۶ شده است، فرض صفر رد می‌شود و با اطمینان ۹۵ درصد تأثیر اخلاق حرفه‌ای بر خوانایی گزارشگری مالی، مثبت، مستقیم و معنادار است.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه تغییرات اخیر در قوانین و گزارش‌های مالی، میزان افشاهای مورد نیاز در گزارش‌های سالانه را افزایش داده است، خوانایی گزارشگری مالی کمک شایانی به سرمایه‌گذاران، تحلیلگران و سایر ذینفعان در زمینه درک اعداد و ارقام مندرج در صورت‌های مالی می‌کند و از اهمیت بسزایی برخوردار است [۲۳، ۵۳]؛ از این رو در سال‌های اخیر تدوین‌کنندگان استاندارد قانون‌گذاران بازار سرمایه و به‌ویژه کمیسیون بورس اوراق بهادار آمریکا، درخصوص توانایی استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی برای درک گزارش‌های شرکت‌ها نگران‌اند و برای افشای گزارش‌های مالی خواناتر و فهیم‌پذیرتر، اقدامات

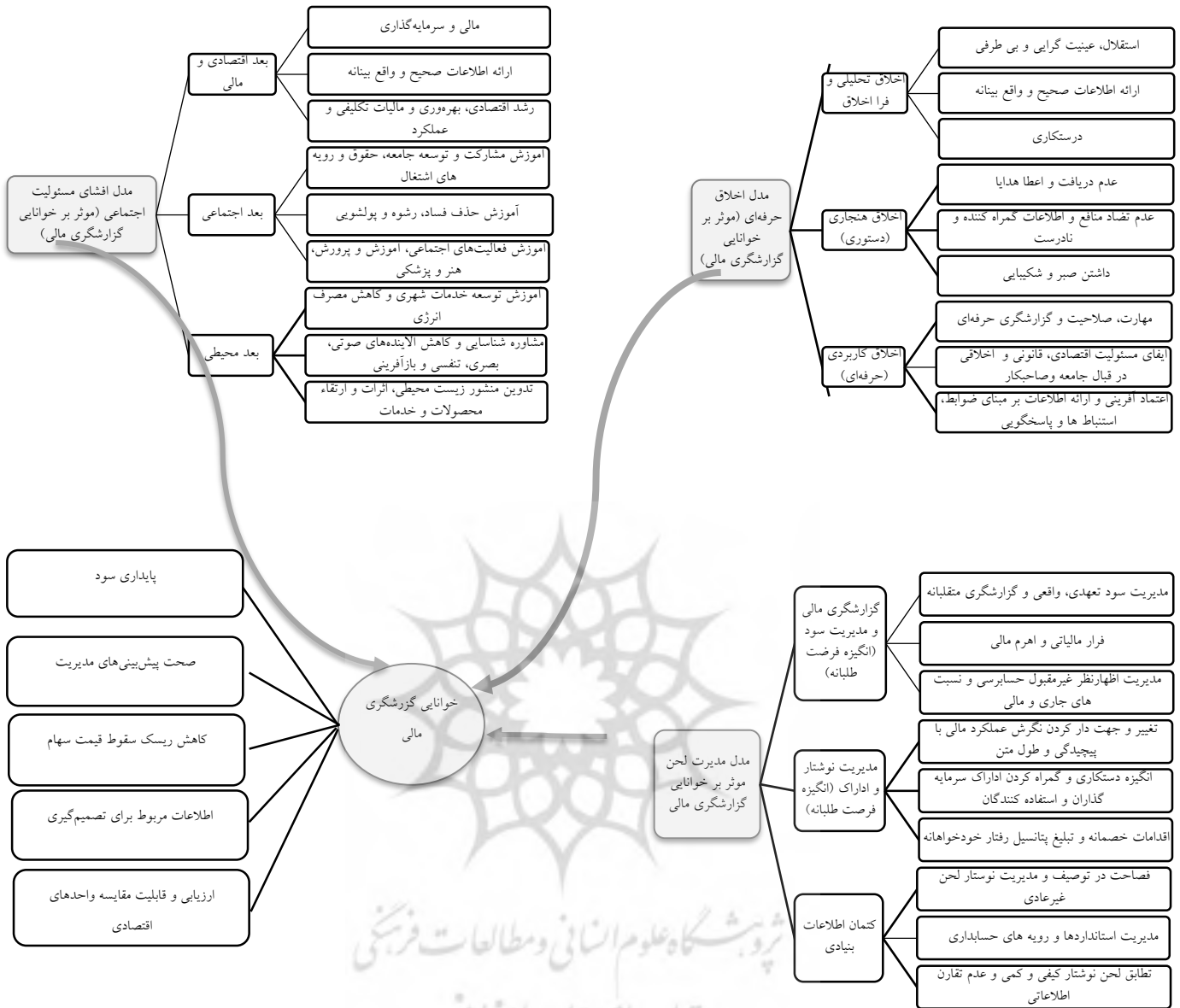
مالی، بررسی و سعی شده است از روش کیفی و کمی به ارائه الگویی برای خوانایی گزارشگری مالی، با استفاده از شاخص‌های افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن استفاده شود.

این مطالعه به تدوین الگوی خوانایی گزارشگری مالی مبتنی بر افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن (لحن گزارشگری) پرداخت. یافته‌ها نشان دادند برای هر کدام از متغیرهای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن ۹ شاخص معرفی شود که براساس تحلیل اکتشافی برای مسئولیت اجتماعی شاخص‌های اقتصادی - مالی، اجتماعی و محیطی و برای اخلاق حرفه‌ای شاخص‌های تحلیلی و فرااخلاق، هنجاری و کاربردی و همچنین، مدیریت لحن با سه شاخص گزارشگری مالی و مدیریت سود، مدیریت نوشتار و اداری و کتمان اطلاعات بنیادی شناسایی شدند و برازش آنها با استفاده از تکنیک تحلیل عاملی تأییدی تأیید شد. الگوی یکپارچه خوانایی گزارشگری مالی مبتنی بر افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن (لحن گزارشگری) به شرح نمودار ۲ است:

براساس قوانین و مقررات می‌توانند پس از مشخص شدن ارائه نادرست افشای مالی شرکت، برای انجام اقدامات قانونی مبادرت کنند [۱].

گزارش‌های مالی با مقاصد عمومی باید اطلاعات را به نحوی ارائه دهند که پاسخگوی نیازها و متناسب با دانش پایه‌ای استفاده‌کنندگان و بیان‌کننده ماهیت اطلاعات ارائه‌شده باشند و شواهد تجربی موجود نشان می‌دهد هرچه پیچیدگی متن کمتر باشد، میزان درک آن بالاتر می‌رود [۱۸، ۳۳، ۵۰]؛ بنابراین، خوانایی گزارشگری مالی به‌عنوان یکی از معیارهای مالی است که کیفیت گزارش‌های مالی را افزایش می‌دهد. در ادبیات حسابداری و مالی شناخت عواملی که درک کیفیت گزارش‌های مالی را از نظر استفاده‌کنندگان، دشوار یا آسان می‌سازد، ضرورت دارد.

بررسی‌های پیشین درباره خوانایی گزارشگری مالی حاکی از آن است که بیشتر تحقیقات انجام‌شده فقط به جنبه‌های خاصی از این مفهوم توجه شده و عمدتاً با رویکرد قیاسی انجام شده است. در پژوهش حاضر، مفهوم خوانایی گزارشگری مالی در بین اعضای نمونه آماری و همچنین، نقش افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن در خوانایی گزارشگری

نمودار ۲. الگوی یکپارچه خوانایی گزارشگری مالی مبتنی بر افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن (لحن گزارشگری)

می‌تواند موجب کاراتربودن سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌ها و حفظ و توسعه منابع آنها شود [۳۳]؛ بنابراین، موضوع خوانایی گزارشگری مالی می‌تواند بر پایداری سود، صحت پیش‌بینی‌های مدیریت، کاهش ریسک سقوط قیمت سهام، دستیابی به اطلاعات مربوط برای تصمیم‌گیری مدیریت، ارزیابی ریسک کشوری، رتبه پولشویی، اعتبار صورت‌های مالی بنگاه‌ها و پیامدهای مربوط از جمله هزینه سرمایه، تأمین مالی و سرمایه‌گذاری بنگاه‌ها تأثیر شگرفی بگذارد و نیز یکی از راه‌های افزایش اعتبار تجاری، کاستن از عدم تقارن اطلاعاتی موجود بین خریدار و فروشنده است. خریداران می‌توانند با افزایش کیفیت خوانایی گزارشگری مالی، اطلاعات بیشتری درخصوص وضعیت و عملکرد مالی خود به فروشندگان عرضه کنند، عدم تقارن اطلاعاتی موجود را کاهش دهند و از این طریق، موجب افزایش اعتبار دریافتی از فروشندگان شوند.

به‌طور کلی در این مطالعه ارتباط مثبت و معنادار بین افشای مسئولیت اجتماعی و خوانایی گزارشگری مالی با نتایج مطالعات محمدعلی نیاعمران [۳۱]، نوری‌زاده [۶۰]، عظیمی و گنجی ارجنکی [۳۷]، تقی‌زاده [۶۳]، خاکباز [۵۲]، چنگ [۴۲] و چیانگ [۴۳] همسو است. رابطه مثبت و معنادار بین اخلاق حرفه‌ای و خوانایی گزارشگری مالی با نتایج مطالعات اعتمادی و دیانتی دیلمی [۴۶]، دریایی و عزیزی [۴۵] و صالحی [۶۱] همسو است و سرانجام، ارتباط معکوس و معنادار مدیریت لحن و خوانایی گزارشگری مالی با نتایج مطالعات رهنمای رودپشتی و محسنی [۱۸]، صفری‌گرایی و همکاران [۲۳]، هوانگ [۵۰] و کارلسون و لامپتی [۴۱] همسو است.

پایبند نبودن به اصول اخلاق حرفه‌ای حسابداری، می‌تواند به دستکاری گزارش‌های مالی و ارائه اطلاعات غیرواقعی منجر شود. واضح است صرف تدوین قوانین و مقررات و استانداردهای حسابداری شرط لازم است اما کافی نیست. این استانداردهای حسابداری هنگامی که با اخلاق حرفه‌ای همراه شوند، می‌توانند به بهبود خوانایی گزارشگری مالی منجر شوند. مدیریت لحن/لحن گزارشگری مالی (نوع نوشتار در گزارش‌های مالی و تن صدا و لحن در جلسات در هنگام ارائه گزارش‌ها) به‌صورت خوش‌بینانه یا بدبینانه می‌تواند به گمراه‌شدن ذی‌نفعان منجر شود. مدیریت لحن/لحن گزارشگری مالی، ابزار قدرتمندی در دستان مدیران شرکت‌ها است که با به‌کارگیری آن می‌توانند بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر عامدانه و آگاهانه‌ای به نفع اهداف مدنظر خود بگذارند. همچنین، یکی از مهم‌ترین وظایف شرکت‌ها که در قالب مسئولیت اجتماعی محقق می‌شود، کمک به بهبود وضعیت اقتصادی و رفاه جامعه است. از سوی دیگر، گزارشگری مالی نیز با هدف ارائه اطلاعات صحیح برای تصمیم‌گیری درست مالی ذی‌نفعان و در نتیجه، رشد اقتصادی انجام می‌شود. به نظر می‌رسد عمل کردن شرکت‌ها در حوزه مسئولیت اجتماعی می‌تواند ابزاری مهم و کارگشا در راستای بهبود خوانایی گزارش‌های مالی آنها باشد.

خوانایی گزارشگری مالی به‌عنوان عاملی تأثیرگذار بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌ها از موضوع‌های شایان توجه ادبیات مالی در سال‌های اخیر بوده است. به دلیل اینکه بسیاری از تصمیم‌های اقتصادی براساس اطلاعات حاصل از گزارش‌های مالی اتخاذ می‌شود، توجه به کیفیت اطلاعات تهیه‌شده برای استفاده‌کنندگان ضرورتی خاص دارد و افزایش کیفیت اطلاعات منتشره

۴. به مدیران گروه‌های آموزشی رشته حسابداری در دانشگاه‌ها پیشنهاد می‌شود به‌منظور کاهش تدریجی چالش‌های اخلاق حرفه‌ای و جلب اعتماد افکار سهامداران و سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان به‌منظور کارایی و اثربخشی فعالیت‌های حرفه‌ای خود به دانشجویان علوم مالی و حسابداری که در آینده مدیران مالی و خبرگان خواهند بود با تدوین واحدهای درسی، آموزش اخلاق حرفه‌ای برابر آئین رفتار حرفه‌ای برای حرکت به سمت پذیرش و پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی و جلب اعتماد استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی و جلوگیری از فساد مالی اقدام شود.

به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌شود:

۱. ارائه مدل خوانایی گزارشگری مبتنی بر افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن با رویکرد کیفی نظریه داده‌بنیاد.
 ۲. ارائه مدل خوانایی گزارشگری افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن با رویکرد کیفی فراترکیب.
 ۳. ارائه مدل خوانایی گزارشگری افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن با رویکرد کیفی تحلیل مضمون.
- محدودشدن اعضای جامعه آماری به جامعه حسابداران رسمی در شیراز و تهران به لحاظ پراکندگی موقعیت جغرافیایی و عدم سهولت دسترسی به اعضای نمونه آماری به‌منظور گردآوری اطلاعات در یک بازه زمانی مناسب، مهم‌ترین محدودیت پژوهش حاضر بود.

براساس یافته‌های پژوهش با توجه به اینکه خوانایی، کیفیت گزارش‌های مالی را افزایش می‌دهد و اطلاعات ارزشمندی را درباره عملکرد مالی شرکت‌ها، افزایش شفافیت و فهم‌پذیری گزارش‌های مالی و محدودساختن رفتار فرصت‌طلبانه مدیران فراهم می‌کند، موارد زیر پیشنهاد می‌شوند:

۱. به سرمایه‌گذاران، تحلیلگران مالی پیشنهاد می‌شود تا در تجزیه و تحلیل اطلاعات صورت‌های مالی، رابطه میان خوانایی گزارشگری مالی و احتمال تقلب را در الگوهای تصمیم‌گیری خود مدنظر قرار دهند و توجه داشته باشند احتمال وقوع گزارشگری مالی متقلبانه در شرکت‌هایی بیشتر است که گزارش‌های مالی پیچیده و دشواری دارند.
۲. به سازمان بورس و اوراق بهادار پیشنهاد می‌شود با ایجاد راه‌کارهایی برای افزایش خوانایی گزارشگری مالی شرکت‌ها از جمله الزام شرکت‌ها به ارائه فایل word گزارش‌ها و استفاده از جملات ساده‌تر در متن گزارش‌های مالی در راستای محدودساختن رفتار فرصت‌طلبانه مدیران بر حسب اجرای هرچه بیشتر اصول مسئولیت اجتماعی و تأثیر آن بر ویژگی‌های شرکت و محسوس‌تر کردن مؤلفه‌های خوانایی گزارشگری مالی اقدام شود.
۳. به مؤسسات حسابرسی پیشنهاد می‌شود علاوه بر ارزیابی خود و حجم آزمون‌های حسابرسی و سایر عوامل، خوانایی و فهم‌پذیر بودن گزارش‌های مالی شرکت‌ها توجه داشته باشند تا چارچوب منسجم‌تری از قالب همگون افشا و گزارش‌های مالی خوانا، شفاف و فهم‌پذیر برای سهامداران و سرمایه‌گذاران باشد.

منابع

۱. احمدی، آمنه و محمدحسین قائمی. (۱۳۹۷). مدیریت سود واقعی و خوانایی گزارشگری مالی. پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، ۷ (۱۳)، صص ۷۲-۴۵.
۲. اسدی، لیلیا، واعظ، سیدعلی، جرجرزاده، علیرضا و احمد کعب عمیر. (۱۳۹۷). تأثیر ابعاد مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر ارزش‌آفرینی شرکت‌های دارویی و غیردارویی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری سلامت، ۷ (۱)، صص ۳۱-۱.
۳. امیری، علی‌نقی، همتی، محمد و مهدی مبینی. (۱۳۸۹). اخلاق حرفه‌ای ضرورتی برای سازمان. معرفت اخلاقی، ۲ (۴)، صص ۱۵۹-۱۳۷.
۴. امینی‌خواه، مهدی. (۱۳۹۱). اخلاق حرفه‌ای در حسابداری. بندرگز: مجموعه مقالات اولین همایش منطقه‌ای رویکردهای نوین حسابداری و حسابرسی.
۵. ابراهیمی، سعید. (۱۳۹۱). بررسی اثر پیچیدگی گزارشگری مالی بر رفتار معاملاتی سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه قم.
۶. آقازاده، حامد. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر عملکرد حسابداران مستقل. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد ماکو.
۷. ایزدی‌نیا، ناصر، قدوی، محمدحسن و میثم امینی‌نیا. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر پیچیدگی حسابداری و شفافیت گزارشگری مالی شرکت
- بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسان. دانش حسابرسی، ۱۴ (۵۴)، صص ۸۷-۱۰۳.
۸. باقری‌ازغندی، ابوطالب، حصارزاده، رضا و محمدرضا عباس‌زاده. (۱۳۹۷). خوانایی صورت‌های مالی و حساسیت سرمایه‌گذاران به استفاده از اطلاعات حسابداری. چشم‌انداز مدیریت مالی، ۲۳، صص ۸۷-۱۰۳.
۹. بختیاری، مسعود و محبوبه عظیمی‌فر. (۱۳۹۲). تأثیر اخلاق حرفه‌ای بر کیفیت گزارشگری مالی. شیراز: مجموعه مقالات اولین کنفرانس ملی حسابداری و مدیریت.
۱۰. پرویزکوردنده، زهرا. (۱۳۹۵). بررسی ارتباط بین مدیریت سود و خوانایی گزارشات مالی سالانه. پایان‌نامه کارشناسی ارشد موسسه آموزش عالی کوشیار.
۱۱. حاجی‌ها، زهره و سرفراز، بهمن. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها و هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۴ (۲)، صص ۱۲۳-۱۰۵.
۱۲. حاجی‌پور، فاطمه و الهه برزگر. (۱۳۹۹). اهمیت اخلاق و رهبری اخلاقی حسابداران بخش عمومی. حسابداری سلامت، ۹ (۱)، صص ۲۰۱-۱.
۱۳. حسین‌زاده، حبیب. (۱۳۹۶). تأثیر جو روانی سازمان بر گزارش خطاکاری در حرفه حسابداری. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه البرز.
۱۴. خواجه‌سوی، شکراله و مصطفی اعتمادی جوریابی. (۱۳۹۴). مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و گزارشگری آن. حسابداری سلامت، ۲ (۱۲)، صص ۱۲۳-۱۰۴.

۱۵. خوش‌طینت، محسن و حمید راعی. (۱۳۸۳).
تأثیر ارائه اطلاعات حسابداری اجتماعی بر
تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران. *بررسی حسابداری*
و *حسابرسی*، ۳۷، صص ۷۳-۹۲.
۱۶. داداشی، ایمان و محمد نوروزی. (۱۳۹۹).
بررسی اثر میانجی‌خوانایی گزارشگری مالی بر
رابطه بین مدیریت سود و هزینه سرمایه. *دانش*
حسابداری، ۴۰، صص ۱۳۵-۱۵۷.
۱۷. رفیعی، محمود و مرتضی کوشا. (۱۳۸۶).
پیامدهای مدیریت اخلاق مدار در توفیق
سازمان‌های عصر اطلاعات. تهران: مجموعه
مقالات پنجمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت.
۱۸. رهنمای رودپشتی، فریدون و عبدالرضا محسنی.
(۱۳۹۵). مدیریت، مدیریت نوشتار و مدیریت
سود. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۲ (۳۰)،
صص ۵۲-۲۱.
۱۹. سرلک، نرگس. (۱۳۸۷). اخلاق حسابداری.
اخلاق در علوم و فناوری، ۳ (۲)، صص ۸۲-
۷۱.
۲۰. سهرابیانی، حامد. (۱۳۹۴). بررسی فاصله
انتظاراتی بین حسابداران و استفاده‌کنندگان
صورت‌های مالی از اصول اخلاق حرفه‌ای
حسابداری. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه
یزد.
۲۱. سرهنگی، حجت، ابراهیمی، سعید و حمیداله
اله‌یاری ابهری. (۱۳۹۳). بررسی اثر پیچیدگی
گزارشگری مالی بر رفتار معاملاتی
سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه ایران. *بورس*
اوراق بهادار، ۲۷، صص ۵۹-۷۸.
۲۲. سلیمانی، بهزاد. (۱۳۹۶). مطالعه رابطه بین
مدیریت لحن و مدیریت سود. پایان‌نامه
کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد
رشت.
۲۳. صفری‌گرایلی، مهدی و یاسر رضایی‌پشته‌نویی.
(۱۳۹۷). توانایی مدیریت و خوانایی
گزارشگری مالی: آزمون نظریه علامت‌دهی.
انجمن حسابداری ایران، ۹ (۲)، صص ۲۱۸-
۱۹۱.
۲۴. عربصالحی، مهدی، گوگردچیان، احمد و مجید
هاشمی. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر کیفیت
گزارشگری مالی بر شدت اثر تقسیم سود بر
تصمیمات سرمایه‌گذاری. *دانش مالی تحلیل*
اوراق بهادار، ۸ (۲۶)، صص ۷۸-۶۳.
۲۵. غلامی مقدم، فائزه. (۱۳۹۶). به‌کارگیری الگوی
واژه‌محور برای شناسایی تقلب در گزارشگری
مالی: شواهدی از یک مطالعه اکتشافی. پایان‌نامه
کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.
۲۶. فرامرز، جواد، کامیابی، یحیی و جواد رمضانی.
(۱۳۹۹). ارائه مدلی برای سنجش خوانایی
گزارشگری مالی. *دانش حسابرسی و*
حسابداری مدیریت. انتشار آنلاین.
۲۷. فرامرز قراملکی، احد. (۱۳۸۴). روش‌شناسی
مسئولیت‌پذیری در سازمان. *اندیشه حوزه*، ۵۶،
صص ۳۸-۲۹.
۲۸. فرخ، الهام‌سادات. (۱۳۹۷). بررسی اثر مدیریت
سود بر روی خوانایی گزارش‌های سالانه.
پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه فردوسی
مشهد.
۲۹. کیانی درونکلا، مریم. (۱۳۹۳). تأثیر نوع
مالکیت بر سطح افشای مسئولیت اجتماعی
شرکت‌ها (مورد مطالعه: صنعت سیمان، مواد
دارویی، شیمیایی و فرآورده‌های نفتی
پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران).
پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه مازندران.

- reporting quality. *Journal of Accounting and Auditing Studies*, 5(17), 96-111.
38. Barney, J. B., & Griffin, R. W. (2012). *The management of organizations: Strategy, structure, behavior*. Boston: Houghton Mifflin College Division.
39. Bloomfield, R. (2008). Discussion of annual report readability, current earnings, and earnings persistence. *Journal of Accounting and Economics*, 45(2-3), 248-252.
40. Brown-Liburd, H., & Zamora, V. L. (2015). The role of corporate social responsibility (CSR) assurance in investors judgments when managerial pay is explicitly tied to CSR performance. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 34(1), 75-96.
41. Carlsson, S., & Lamti, R. (2015). *Tone management and earnings management*. MA Thesis, School of Business, Economics and Law, Gothenburg University.
42. Cheng, B., Ioannou, I., & Serafeim, G. (2015). Corporate social responsibility and access to finance. Digital access to scholarship at Harvard.
43. Chiang, H., He, L. J., & Shiao, C. F. (2015). Financial reports quality and corporate social responsibility. *Asian Economic and Financial Review*, 5(3), 453-467.
44. Curtis, J. K. (2004). Corporate annual report graphical communication in Hong Kong: Effective or misleading?. *The Journal of Business Communication*, 34(3), 269-288.
45. Daryaei, A. A., & Azizi, A. (2018). The impact of ethics, experience and competency on audit quality (With auditors' professional skepticism as a moderating variable). *Journal of Financial Accounting Knowledge*, 5(1), 79-99.
46. Etemadi, H., & Dianati Deylami, Z. (2009). The effect of financial managers 'ethical perspective on the quality of companies' financial reports. *Journal of Ethics in Science and Technology*, 4(1-2), 11-20.
47. Hart, R. P., Childers, J. P., & Lind, C. J. (2013). *Political tone: How leaders talk & why*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
۳۰. متحذین، امیر. (۱۳۹۰). *تأثیر عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری اخلاقی حسابداران در ایران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.
۳۱. محمدعلی نیاعمران، خدیجه. (۱۳۹۶). *مطالعه همزمان کیفیت گزارشگری مالی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مؤسسه آموزش عالی خزر.
۳۲. مشبکی، اصغر و وهاب خلیلی شجاعی. (۱۳۸۹). *بررسی رابطه فرهنگ سازمانی و مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها (وزارت نیرو به‌عنوان مورد)*. *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۴۰، صص ۳۷-۵۶.
۳۳. مهدوی، غلامحسین و رضا زمانی. (۱۳۹۷). *تأثیر ویژگی‌های فردی حسابرسان بر رضایت شغلی آنان*. *دانش حسابرسی*، ۱۸(۷۱)، صص ۳۷-۵۶.
۳۴. میرعلی، مهدیه، غلامی مقدم، فائزه و رضا حصارزاده. (۱۳۹۷). *بررسی رابطه لحن گزارشگری مالی با عملکرد آتی شرکت و بازده بازار*. *حسابداری مالی*، ۵ (۳)، صص ۸۱-۹۸.
35. Abarbanell, J., & Kim, S. (2010). Why returns on earnings announcement days are more informative than other days. *Kenan flagger business school university of North Carolina at Chapel Hill*.
36. Ajina, A., Laouiti, M., & Msolli, B. (2016). Guiding through the fog: Does annual report readability reveal earnings management?. *Journal of Research in International Business and Finance*, 38, 509-516.
37. Azimi, M., & Ganji Arjangi, S. (2016). The impact of corporate social responsibility (CSR) on financial

- Journal of Accounting and Business Research, 44(4), 410-438.
56. Lioret, A. (2016). Modeling corporate sustainability strategy. *Journal of Business Research*, 69(2), 418-425.
57. Loughran, T., & McDonald, B. (2014). Measuring readability in financial disclosures. *The Journal of Finance*, 69(4), 1643-1671.
58. Miller, P. B. (2010). The effects of reporting complexity on small and large investor trading. *The Accounting Review*, 85(6), 2107-2143.
59. Mortensen, T., & Fisher, R. (2011). The meaning of cash in the context of alternative accounting standards : IFRS convergence and classification decisions. *Accounting Research Journal*, 24(1), 23-49.
60. Nourizadeh, R. (2014). The relationship between corporate social responsibility disclosure and the quality of financial reporting. MA Thesis, Al-Zahra University.
61. Salehi, T. (2015). The relationship between auditor professional ethics and audit quality. *Journal of Ethics in Science and Technology*, 3, 77-86.
62. Short, J. C., & Palmer, T. B. (2008). The application of Diction to content analysis research in strategic management. *Journal of Organizational Research Methods*, 11(4), 727-752.
63. Taghizadeh, S. (2015). Investigating the relationship between social responsibility reporting and earnings quality in companies listed on the Tehran Stock Exchange. Ghaemshahr: Non-Profit, Non-Governmental Higher Education Institute 'Farvardin'.
48. Hasan, M. M. (2017). Managerial ability, annual report readability and disclosure tone. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2957135>.
49. Hassan, M. K., Abbas, B. A., & Garas, S. N. (2018). Readability, governance and performance: A test of the obfuscation hypothesis in Qatari listed firms. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 19(2), 270-298.
50. Huang, X., Teoh, S., & Zhang, Y. (2014). Tone management. *The Accounting Review*, 89(3), 1083-1113.
51. Kamaruzaman, A. J., Mazlifa, M. D., & Maisarah, A. R. (2009). The association between firm characteristics and financial statements transparency: The case of Egypt. *International Journal of Accounting*, 18(2), 211-223.
52. Khakbaz, Z. (2016). Investigating the relationship between the quality of financial reporting and investing in corporate social responsibility in companies listed on the Tehran Stock Exchange. MA Thesis, Al-Zahra University, Hakim Jorjani Higher Education Institute.
53. Li, F. (2008). Annual report readability, current earnings, and earnings persistence. *Journal of Accounting and Economics*, 45(2-3), 221-247.
54. Li, F. (2010). Textual analysis of corporate disclosures: A survey of the literature. *Journal of Accounting Literature*, 29(1), 143-165.
55. Libby, R., & Emett, S. (2014). Earning presentation effects on manager reporting choices and investor decisions.